

Vegna: Máls nr. 1085/2023, Notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði (Tilkynning um framkvæmd)

Athugasemd:

Skipulags- og mannvirkjanefnd Ísafjarðarbæjar, telur að nægjanlega sé gert grein fyrir framkvæmdinni í framlögðum gögnum framkvæmdaáðila og telur að framkvæmdin kalli ekki á umhverfismat.

Höfundur: Helga Þuríður Magnúsdóttir/helgathuridur@isafjordur.is

Sent inn þann: 12.01.2024 , **Fyrir hönd:** Ísafjarðarbær

Skipulagsstofnun
Jón Smári Jónsson
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Hafnarfirði, 12.02.2024
MFRI: 2024-01-0001

Efni: Notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði – Fyrirspurn um matsskyldu

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar í Skipulagsgátt dags. 28. desember 2023, þar sem óskað er eftir umsögn Hafrannsóknastofnunar vegna tilkynningar Arctic Sea Farm (ASF) um framkvæmd sem kann að vera háð mati á umhverfisáhrifum, skv. lögum um mat á umhverfisáhrifum framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Í umsögninni skal koma fram eftir því sem við á, hvort Hafrannsóknastofnun telji að nægjanlega sé gerð grein fyrir framkvæmdinni, umhverfi hennar, umhverfisáhrifum, mótvægisáðgerðum og vöktun eftir því sem við á. Einnig hvort Hafrannsóknastofnun telji að einhver atriði þarfnist frekari skýringa og ef svo er, hvaða atriði það eru og hvort þau kalli á að framkvæmdin fari í umhverfismat að teknu tilliti til viðmiða í 2. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana.

Tilgangur framkvæmdarinnar er að minnka álag vegna ásætna (t.d. dýr og þörungar) á nætur eldiskvía. Með notkun ásætuvarna er sjaldnar þörf á þvotti neta neðansjávar og í stað háþrýstiþvotta er hægt að þvo sjaldnar og þá með lágþrýstiþvotti. Hingað til hefur Arctic Sea Farm notast við ásætuvarnir sem innihalda koparoxíð. Nú hyggst Arctic Sea Farm nota ásætuvörn sem innihaldur annars vegar ECONEA[®] (Tralopyril) og hins vegar Zinc Pyrithione á nætur eldiskvía fyrirtækisins í Arnarfirði. Notkun á þessum ásætuvörnum er háð breytingu á starfsleyfi og er viðbót við framkvæmd sem er í flokki A skv. 1 viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Ásætuvörn úr ECONEA[®] og Zinc Pyrithione

Samkvæmt fyrirspurn um matskyldu vegna framkvæmdarinnar hefur ECONEA[®] (Tralopyril) virkni gegn ásætum sem eru dýr eins og t.d. kræklingur en Zinc Pyrithione (ZnPT) hefur virkni gegn þörungum. ECONEA[®] eitt og sér er ekki talið hafa næga virkni gegn þörungum og því hefur verið valið að fara þá leið að sækja um að nota blöndu af þessum tveimur ásætuvörnum. Hlutfall Tralopyril í ásætuvörninni verður 4–5% ef heildarþyngd og ZnPT 0,3%.

Í söluupplýsingum um ECONEA® (Tralopyril) kemur fram að efnið sé 10 sinnum öflugri ásætuvörn en koparásætuvarnir¹. Hjá Evrópsku efnastofnuninni kemur fram að varúðar skuli gætt með efnið sem sé banvænt við innöndun, inntöku og mjög eitrað lífríki í vatni með langvarandi áhrifum². ECONEA® er með leyfi frá Evrópsku efnastofnuninni og var samþykkt til notkunar á Íslandi árið 2014 af sameiginlegu EES nefndinni skv. framkvæmdaraðila. Takmörkuð þekking er til staðar um eitrunaráhrif efnisins og niðurbrotsefna þess á umhverfið³ og tekur framkvæmdaraðili líka sérstaklega fram að stofnanir erlendis segi að gera þurfi ítarlegri rannsóknir á ýmsum umhverfis- og heilsuþáttum til staðfestingar sem og vöktun á langtímaáhrifum. Þó er ljóst að Tralopyril er mjög eitrað lífverum enda öflug ásætuvörn. Rannsóknnum sem vísað er í af framkvæmdaraðila ber ekki saman um þrávirkni niðurbrotsefnanna. Vafi er um helmingunartíma niðurbrotsefna sem er talinn geta verið frá 30 dögum upp í 87 daga³. Ekki er hægt að sjá neitt um hvort niðurbrotsefni Tralopyril séu skaðleg umhverfinu og því talsverð óvissa um áhrif notkunar þess á umhverfið.

Zinc Pyrithione (ZnPT) er í ferli áhættumats hjá Efnastofnun Evrópu og er statt í fyrsta af þriðja skrefi þess ferlis. Því er ekki ljóst hvort efnið verði samþykkt eða ekki af framkvæmdarstjórn ESB og álit Efnastofnunar Evrópu liggur ekki fyrir. Efnasambandið er talið mjög eitrað fyrir sjávarlíf með langvarandi áhrifum á það. Ekki eru til gögn um uppsöfnun í lífverum fyrir ZnPT skv. framkvæmdaraðila.

Zinc er þungmálmur eins og kopar og er í flokki II b í viðauka reglugerðar nr. 796/1999 um varnir gegn mengun hafs og vatna en þar segir að styrk þess þarf að vakta í vatnshlotum þar sem það getur safnast upp í náttúrunni og haft skaðleg áhrif á hana.

Magn og útskolun ásætuvarna

Fram kemur að notast eigi við 17.136 l af málningu með ásætuvörnunum á 8 – 12 mánaða fresti. Þetta er reiknað miðað við að um sé að ræða 10 – 12 kvíar. Í matsskyldufyrirspurninni er fjallað um að eldissvæðin séu þrjú talsins og á hverju þeirra séu 8 – 10 kvíar. Ætla mætti miðað við þessi gögn sem lögð eru fram, að ef þessi ásætuvörn væri notuð á öllum þremur eldissvæðum ASF á sama tíma væri um talsvert meira magn af ásætuvörn að ræða en framkvæmdaraðili telur í matsskyldufyrirspurninni.

Gerð er grein fyrir útskolun Tralopyril úr rannsóknnum á rannsóknarstofu en losunartölur upp á um 30 gr. á dag í Arnarfirði virðast eiga við eldiskvíar á einu eldissvæði en ekki þremur ef fylgigögn séu réttilega túlkuð og má því gera ráð fyrir að raunveruleg losun yrði meiri. Ekki eru til rannsóknir um útskolun Zinc Pyrithione.

Lífríki eldissvæða ASF og Arnarfjarðar

Til stendur að nota þessar ásætuvarnir á eldiskvíar fyrirtækisins á þremur eldissvæðum í Arnarfirði, við Hvestudal, Lækjarbót og í Trostansfirði.

¹ <https://www.janssenpmp.com/what-we-offer/antifouling/econea>

² <https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.125.440>

³ Koning JT., Bollmann UE, Bester K. (2021). Biodegradation of third-generation organic antifouling biocides and their hydrolysis products in marine model systems. Journal of Hazardous Materials. Vol 406.

Gögnin sem lögð voru fram í fyrirspurn um matsskyldu er varða botndýr voru frá öðrum eldissvæðum en þeim sem þessi matsskyldufyrirspurn fjallar um. Vatnshlotið Arnarfjörður er stórt og upplýsingar um Hvestudal, Lækjarbót og Trostansfirði hefðu átt við þar sem þau svæði verða útsett fyrir áhrifum af ásætuvarna framkvæmdaraðila komi til framkvæmdarinnar.

Í Arnarfirði er rækjustofn sem hefur minnkað undanfarin ár vegna aukins afráns stækkandi þorsk- og ýsustofna. Samkvæmt nýlegri skýrslu um þorsk kemur í ljós að rækja, ljósáta, marflær (botnlægar og sviflægar) og ísrækja séu mikilvægar tegundir í fæðu yngri þorska en fiskar (t.d. loðna) verða fyrirferðarmeiri í fæðu eldri þorska⁴. Grunnsvævi og fjörur eru mikilvæg uppeldissvæði margra helstu nytjafiska íslendinga þ.m.t. þorska, flatfiska, ýsu og ufsa. Margt er þó ekki vitað um grunnsvævi og því er mikilvægt að gæta varúðar við framkvæmdir sem kunna að hafa neikvæð áhrif á þau svæði og lífríki þeirra⁵.

Niðurstaða

Ágætlega er gerð grein fyrir framkvæmdinni og umhverfi hennar, með þeim takmörkunum sem skortur á þekkingu ásætuvannanna nær. Þó eru ákveðin vafaatriði um magnbundna þætti vegna útreikninga fyrir eitt svæði en ekki þrjú. Þetta þyrfti að skýra betur ef túlkun matsskyldufyrirspurnarinnar er rétt af hálfu Hafrannsóknastofnunar.

Þar sem áhrif efnanna á umhverfið eru ekki vel þekkt skv. matsskyldufyrirspurninni er ekki hægt að segja að gerð sé nægjanlega grein fyrir umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar. Ásætuvarnir eru í eðli sínu mjög eitradar lífverum enda virka þær gegn vexti þeirra á netum og skipum. Það sem ekki er ljóst er hversu skaðlegar þessar ásætuvarnir eru umhverfinu sem fjallað er um hér í matsskyldufyrirspurninni. Þetta á við um bæði efnin en þá sérstaklega Zinc Pyrithione. Zinc Pyrithione er í ferli áhættumats Evrópsku Efnastofnunarinnar og eru núna engin leyfi gildandi fyrir efnasambandinu í ásætuvörn sem hægt er að styðjast við.

Mótvægisáðgerðir eru þær í grunninn þær sömu og fjallað er um í þeim matsskyldufyrirspurnum sem sendar hafa verið inn vegna ásætuvanna sem innihalda kopar. Hafrannsóknastofnun bendir á að sömu athugasemdir gilda fyrir þessa matsskyldufyrirspurn og þær sem fjalla um kopar. Helst er að nefna að það að færa til eldiskvíar dreifir einungis eitrunu á stærra svæði og því verður fótspor uppsöfnunar stærra (flatarmál) á botn Arnarfjarðar en ef eldiskvíar væru ekki færðar til. Zink sem er í Zinc Pyrithione er þungmálmur sem líkt og kopar, safnast upp í umhverfinu.

Þar sem afar takmörkuð þekking er til staðar um áhrif beggja efnanna á lífríkið er vafamál hvað umhverfismat, sem byggir á fyrirliggjandi þekkingu, bætir við þær upplýsingar sem settar eru fram í matsskyldufyrirspurninni. Hafrannsóknastofnun treystir sér ekki til þess að leggja mat á hvort umhverfismat sé að svara því sem þarf að svara vegna þessara annmarka á þekkingu. Mögulega getur umhverfismat dregið betur fram þekkingu á efnunum ef hún er til.

⁴ Ingibjörg Jónsdóttir o.fl. 2024. Þorskátak – framvinduskýrsla fyrir árið 2023. HV 2024-03. ISSN 2298-03. Haf- og Vatnarannsóknir. Hafrannsóknastofnun. 25 síður. https://www.hafogvatn.is/static/research/files/hv2024_03.pdf

⁵ Björn Gunnarsson og Höskuldur Björnsson. 2019. Grunnsvævið – firðir og flóar eru vaggja margra helstu nytjastofna við Ísland. KV 2019 – 01. Kver Hafrannsóknastofnunar. Hafrannsóknastofnun. 13 síður. <https://www.hafogvatn.is/static/research/files/kv2019-01.pdf>

Út frá sínu starfssviði telur Hafrannsóknastofnun að miðað við þá takmörkuðu þekkingu og óvissu sem liggur fyrir um efnin á lífríki, aðra en þá að þau eru mjög eitruð lífverum, sé varasamt að nota þau í sjó hér við land, sérstaklega Zinc Pyrithione.

Umhverfismat vegna sjókvíaeldis vegna útgefina starfs- og rekstrarleyfa hafa farið fram og því er óljóst hverju mat á umhverfisáhrifum breytingar af þessu tagi myndi skila í heildarmyndina ef það er þá mögulegt. Óvissuatriði eru ýmiss t.d. samverkandi áhrif notkunar á ásætuvörnum, lyfjum gegn laxa- og fiskilús og öðru álagi vegna starfseminnar sem hafa ekki verið metin. Einnig að enn sem komið er ekki verið lagt mat á samlegðaráhrif notkunar ásætuvarna í öllu vatnshlotinu Arnarfirði. Bæði Arctic Sea Farm og Arnarlax hafa verið að fá leyfi fyrir ásætuvörnum sem innihalda kopar undanfarið í Arnarfirði og/eða öðrum fjörðum Vestfjörðum.

Þar sem umhverfisáhrif þeirra efna sem fjallað er um hér eru ekki þekkt er samanburður á áhrifum notkunar þeirra við þau efni sem þau leysa af hólmi ekki mögulegur. Því er ómögulegt að segja til um hvort að þessi breyting feli í sér minnkuð eða aukin áhrif á umhverfið.

F.h. Hafrannsóknastofnunar

Rakel Guðmundsdóttir

Rakel Guðmundsdóttir

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 29. janúar 2024
Málsnúmer: 202401-0040
SS

Efni: Umsögn um notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði

Vísað er í tölvubréf frá Skipulagsstofnun sem barst gegnum Skipulagsgátt þann 28. desember 2023, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um hvort áformuð notkun Arctic Sea Farm á ásætuvörnum í Arnarfirði sé matsskyld eða ekki.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér gögn með tilkynntri framkvæmd og vill koma eftirfarandi á framfæri:

Í greinargerð með tilkynningunni kemur fram að í stað þess að nota ásætuvarnir sem innihalda koparoxíð stefni Arctic Sea Farm að því að nota ásætuvarnir sem ekki hafa verið nýttar áður hér á landi en það eru sæfivörur sem innihalda annars vegar efnið Tralopyril (ECONEA®) og hins vegar Zinc Pyrithione. Ekki er heimild í gildandi starfsleyfi Arctic Sea Farm í Arnarfirði fyrir notkun þessara efna sem ásætuvarnir. Áformað er að fá leyfi fyrir notkun efnanna á þremur eldissvæðum í Arnarfirði, við Lækjarbót, Hvestudal og í Trostansfirði.

Í greinargerðinni kemur fram að sæfiefni séu í eðli sínu eitruð fyrir sjávarlífríki, en talið sé að Tralopyril sé ekki þrávirkt efni sem safnast fyrir í lífverum auk þess sem það hafi lága vatnsleysni og útskolun, brotnar síður niður og því minni uppsöfnun niðurbrotsefna í sjávarseti. Efnið er með leyfi frá Efnastofnun Evrópu, en efnið er merkt T+ sem mjög eitruð efni sem þurfi að nota af mikilli varúð og að frekari þörf sé á rannsóknum á langtímaáhrifum af notkun þess á umhverfi og heilsufar. Efnið hefur verið samþykkt til notkunar og framboðs á markaði á Íslandi.

Zinc Pyrithione er hins vegar enn í áhættumati hjá Efnastofnun Evrópu og efnið ekki með markaðsleyfi að svo stöddu. Ekki er vitað hversu hratt efnið losnar úr ásætuvörnum eða hvort uppsöfnun eigi sér stað. Ljóst er að forsendur fyrir notkun þess standa mjög veikum grunni að svo stöddu meðan þessi óvissa er fyrir hendi.

Bæði efnin eru hættuleg, um það er enginn vafi, og Náttúrufræðistofnun telur því grundvallaratriði að ekki séu veittar heimildir fyrir notkun þeirra nema að fullnægjandi upplýsingar liggi fyrir um að það sé öruggt. Lífríki Arnarfjarðar er auðugt og fjölbreytt. Nálægt eldissvæðum eru t.d. mikilvæg fæðuöflunarsvæði sjófugla, rækjumíð, kalkþörungasvæði o.fl. Lífríkið er þegar undir álagi m.a. vegna annarra áhrifa sjókvíaldis.

Ljóst er að töluverð óvissa er til staðar um efnin og áhrif af notkun þeirra á lífríki í sjó og annað þeirra er enn í áhættumati hjá Efnastofnun Evrópu. Náttúrufræðistofnun telur að umhverfismatsferlið geti gagnast til þess að tryggja sem besta þekkingu um áhrif af notkun þeirra hér á landi, meta hvaða svæði og hvaða lífríki séu viðkvæmust fyrir notkun þeirra og hvaða sviðsmyndir séu líklegastar miðað við umhverfisaðstæður. Hvort fullt umhverfismat sé nauðsynlegt hefur Náttúrufræðistofnun ekki forsendur til að meta en sannarlega er þörf á frekari rannsóknum og virða þarf varúðarsjónarmið meðan þekking er ekki fullnægjandi. Aðrar

stofnanir en Náttúrufræðistofnun búa yfir meiri þekkingu um efni af þessum toga og áhrif þeirra á umhverfið, sér í lagi Hafrannsóknarstofnun og Umhverfisstofnun, og mikilvægt að fylgt sé ráðgjöf þeirra um hvernig standa eigi að nauðsynlegum rannsóknum og vöktun. Mikilvægt er að hugað sé að mögulegum áhrifum á allar lífverur svæðisins, á ólíkum stöðum í fæðuvef vistkerfisins. Þá þarf að taka tillit til staðbundinna þátta þegar viðmið um notkun efnanna eru sett eins og við á.

Virðingarfyllst,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

FISKISTOFA

TRAUÐ - FRAMSKÆKNI - VIRÐING

sími 569 7900 • fax 569 7990

fiskistofa@fiskistofa.is

fiskistofa.is

Skipulagsstofnun
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Hafnarfjörður 29. janúar 2024
Tilv. 2023-12-28-1197/2.4.1

Efni: Varðar notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði, mál nr. 1085/2023

Fiskistofu barst boð úr Skipulagsgátt þann 28. desember 2023 frá Skipulagsstofnun um að veita umsögn um hugsanlega matsskyldu áforma Arctic Sea Farm um notkun ásætuvarna á sjókvíar í Arnarfirði.

Fiskistofa horfir til þeirra þátta sem líklegt er að geti haft áhrif á laxfiskastofna. Fiskistofa hefur ekki yfir að ráð sérþekkingu á áhrifum mögulegra mengunarvalda, en telur ekki líklegt að umræddar ásætuvarnir muni hafa áhrif á villta laxfiskastofna í Arnarfirði. Mögulega geta ásætuvarnir haft áhrif á nærliggjandi botndýr. Fiskistofa bendir á að leitað verði áhlits hjá Hafrannsóknastofnun vegna hugsanlegra umhverfisáhrifa af umræddum ásætuvörnum og/eða Umhverfisstofnunar.

Fiskistofa tekur ekki afstöðu til þess hvort rétt er að fara fram á mat á umhverfisáhrifum vegna notkunar ásætuvarna.

Virðingarfyllst,
Fiskistofa

Guðni Magnús Eiríksson
Sviðsstjóri lax- og silungsveiðisviðs

Skipulagsstofnun
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Akureyri, 26. janúar 2024
UST202401-006/S.R.B.
10.05.00

Umsögn vegna áforma um notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm hf. í Arnarfirði

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar vegna máls nr. 1085/2023 um tilkynningu um framkvæmd til ákvörðunar um matsskyldu. Framkvæmdin sem tilkynnt er um áform Arctic Sea Farm hf. um notkun ásætuvarna við eldi í Arnarfirði. óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um hvort og á hvaða forsendum ofangreind framkvæmd skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Umhverfisstofnun bendir á að starfsemin sem hér um ræðir og breyting á henni er háð starfsleyfi Umhverfisstofnunar skv. lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerð nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit.

Framkvæmdalýsing

Arctic Sea Farm ehf. (hér eftir nefnt rekstraraðili) áformar að nota ásætuvarnir á eldissvæðum sínum í Arnarfirði. Fyrirhugað er að nota sæfivörunnar Aquanet B30 og 45 sem innihalda Tralophyril (ECONEA) og Zinc Pyrithione. Tralophyril er með markaðsleyfi á Íslandi en Zinc Pyrithione er í áhættumati og er notkun þess heimil án markaðsleyfis. Núgildandi starfsleyfi tekur til eldis á laxfiskum og heimilar 4.000 tonna hámarkslífmassa á hverjum tíma ekki er heimild til notkunar á ásætuvörnum í því leyfi.

Umhverfisáhrif framkvæmdar

Í tilkynningarskýrslu er fjallað um helstu áhrif notkunar Aquanet B30 og 45 á umhverfið en þau eru skv. rekstraraðila áhrif á lífríki í sjó og heilsu manna. Niðurstaða skýrslunnar er sú að áhrif á heilsu manna verði óveruleg vegna efnisins vörunnar ef efnið er rétt meðhöndlað. Áhrif á lífríki í sjó eru metin nokkuð neikvæð en ekki er talið að efnið Tralopyril eða niðurbrotsefni þess safnist upp í umhverfinu. Varan inniheldur einnig eins og áður segir sink en áhrif þess á lífríki eru óviss.

Samkvæmt tilkynningu inniheldur sú ásætuvörn sem fjallað eru um efnið Tralopyril (< 5%) og Zinc Pyrithione (< 0,3%). Losun á efninu Tralopyril er samkvæmt innsendum gögnum um 30 gr á dag (12 kvíar) sem er 9 kg yfir eldistímann (10 mán), hlutfall sinks er 0,3% í húðuninni. Ef miðað er við notkun á ásætuvörum með kopar þá má gera ráð fyrir að losunin verði mun

minni yfir eldistímann og í mun minni styrk en ef notast væri við ásætuvarnir sem innihalda kopar.

Rekstraraðili fyrirhugar að taka botnsýni áður en eldi hefst, við hámarkslífmassa og eftir að hvíld svæðis er yfirstaðin. Upplýsingar um grunnástand á styrk sinka í botnseti munu liggja fyrir í starfsleyfi sem og vöktunaráætlun. Ef í ljós kemur að sink eða niðurbrotsefni safnist upp í botnseti og fari yfir viðmiðunarmörk sem lýst er í vöktunaráætlun og rekja má til notkunar á ásætuvörnum mun rekstraraðili grípa til mótvægisáðgerða sem er ýmist að lengja hvíldartíma, færa kvíastæði innan eldissvæðis, fækka útsettum seiðum til að draga úr lífmassa eða hætta notkun á eldissvæði. Verður þetta gert í samvinnu við Umhverfisstofnun.

Umhverfisstofnun bendir á að auk þess að gefa út starfsleyfi fyrir starfseminni hefur stofnunin eftirlit með henni m.t.t. áhrifa hennar á umhverfið. Stofnunin bendir á að verði starfsleyfisskilyrðum breytt á þann hátt að notkun tilkynntra ásætuvarna verði heimil verður einnig ákvæði um endurskoðun á heimildinni ef mælingar sýna fram á gildi fari yfir viðmiðunarmörk og vart verði við uppsöfnun. Auk þess verður krafist reglubundinna mælinga á styrk sinka í botnseti í vöktunaráætlun auk mótvægisáðgerða sem rekstraraðili skuli grípa til ef styrkur efnisins í botnseti mælist yfir viðmiðunarmörkum. Mikilvægt er að mati stofnunarinnar að skoða með hvaða hætti hægt er að fylgjast með niðurbrotsefnum Tralopyrils og hvort vart verði við uppsöfnun eða áhrif á lífríki þrátt fyrir að efnið eigi ekki að safnast upp samkvæmt tilkynningu.

Viðurkennd þvottastöð

Að mati Umhverfisstofnunar munu áhrif sinka ekki verða umtalsverð á notkunarsvæðinu þar sem nótapokarnir eru þvegnir í þvottastöð á landi og gera má ráð fyrir að mest af sinki falli til þar. Umhverfisstofnun bendir á að ef heimild verður veitt fyrir notkun ásætuvarnanna í breyttu starfsleyfi rekstraraðila verður skilyrði þess efnis að rekstraraðili skuli koma nótum í viðurkennda þvottastöð að lokinni eldislotu. Ekki verður heimilt að háþrýstipvo næturnar í sjó. Mikilvægt er að gæta fyllsta öryggis við þvott og húðun með Tralopyril þar sem það getur verið verulega skaðlegt heilsu manna.

Niðurstaða

Umhverfisstofnun telur áhrif ofangreindrar framkvæmdar liggja ljós fyrir og að ferli umhverfismats muni í þessu tilfalli ekki varpa skýrari mynd á áhrif notkunar ásætuvarna á umhverfið.

Virðingarfyllt,

Steinar Rafn Beck Baldursson
sérfræðingur

Hulda Soffía Jónasdóttir
sérfræðingur

Skipulagsstofnun
Borgartúni 7b
105 Reykjavík

Selfoss, 29. janúar 2024
Tilvísun: 2312940

Efni: Umsögn Matvælastofnunar um notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði

Vísað er í beiðni Skipulagsstofnunar um umsögn, dagsett 28. desember 2023, um fyrirspurn um matsskyldu vegna notkunar ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði. Rekstrarleyfi Arctic Sea Farm heimilar 4.000 tonna hámarkslífmassa fyrir kynslóðaskipt sjókvíaeldi á laxi á tveimur eldissvæðum, Lækjarbót og Hvestudal, í Arnarfirði.

Matvælastofnun gefur út rekstrarleyfi í samræmi við lög um fiskeldi, nr. 71/2008, og reglugerð um fiskeldi, nr. 540/2020. Stofnunin hefur einnig eftirlit með fisksjúkdómum og forvörnum gegn þeim, í samræmi við gildandi lög nr. 60/2006 um varnir gegn fisksjúkdómum, reglugerð nr. 300/2018 um velferð lagardýra, varnir gegn sjúkdómum og heilbrigðiseftirlit með eldisstöðvum og reglugerð nr. 1254/2008 um heilbrigðiskröfur vegna lagareldisdýra og afurða þeirra og um forvarnir og varnir gegn tilteknum sjúkdómum í lagardýrum.

Matvælastofnun telur að notkun ásætuvarna skili bættum og öruggari umhverfisaðstæðum til eldis þegar kemur að dýraheilbrigði og velferð. Jafnframt telur stofnunin að þegar notast er við ásætuvarnir verði álag á nótina minna sem dregur úr líkum á mögulegu stroki.

Matvælastofnun telur ekki ástæðu til þess að farið verði fram á umhverfismat m.t.t. útgáfu rekstrarleyfis, rekstrarleyfisskilyrða eða sjúkdómavarna.

Virðingarfyllst,
f.h. Matvælastofnunar

Erna Karen Óskarsdóttir
Erna Karen Óskarsdóttir
Fagsviðsstjóri fiskeldis

Bolungarvík 24.1 2024

Skipulagsstofnun
Jón Smári Jónsson
Borgartún 7b
150 Reykjavík

Notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði

Heilbrigðiseftirlitið hefur yfirfarið “Notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði fyrirpurn um matskyldu”. Um er að ræða uppfærslu á starfsleyfi með tilliti til notkunar á fiskeldisnótum sem litaðar eru með ECONEA® (Tralopyril) og Zinc Pyrethione til að hindra ásetu. Ásetuvörn minnkar þörf á þvotti á nótum og minnkar þannig álag á nætur. Litaðar nætur hafa lengi verið notaðar í fiskeldi. Gera þarf grein fyrir því hvar þær eru notaðar og fylgjast með uppsöfnun á efnun. Umhverfisstofnun veitir starfsleyfi og fer með eftirlit.

Ekki er þörf sérstöku mati á umhverfisáhrifum.

Með kveðju

Anton Helgason
Heilbrigðisfulltrúi

Vesturbyggð

Aðalstræti 75, 450 Patreksfirði, kt. 510694-2369, Sími 450-2300.

Skipulagsstofnun

Laugavegi 166
150 Reykjavík

Vesturbyggð, 15. janúar 2024
2312038 ESK

Efni: Skipulags- og umhverfisráð, umsögn.doc

Vísað er til tilkynningar í samráðsgátt stjórnvalda þann 28. desember 2023 þar sem óskað er umsagnar Vesturbyggðar við málið *Notkun ásætuvarna Arctic Sea Farm í Arnarfirði, nr. 1085/2023: Tilkynning um framkvæmd (Tilkynning til ákvörðunar um matsskyldu)*. Umsagnarbeiðnin var tekin fyrir á 114. fundi skipulags- og umhverfisráðs Vesturbyggðar og eftirfarandi bókað:

Lagt fram bréf skipulagsstofnunar dags. 28. desember 2023 þar sem óskað er umsagnar Vesturbyggðar um matsskyldufyrirspurn vegna tilkynningar Arctic Sea Farm um notkun ásætuvarna á sjókvíar á vegum fyrirtækisins í Arnarfirði samkvæmt 19. gr. laga nr. 111/2021. Í samræmi við 20. gr. laga nr. 111/2021 óskar Skipulagsstofnun eftir umsögnum um ofangreinda framkvæmd. Í umsögninni skal koma fram eftir því sem við á, hvort nægjanlega sé gerð grein fyrir framkvæmdinni, umhverfi hennar, umhverfisáhrifum, mótvægisáðgerðum og vöktun eftir því sem við á. Jafnframt hvort og þá hvaða atriði umsagnaraðili telur þurfa að skýra frekar og hvort þau kalli að hans mati á að framkvæmdin fari í umhverfismat að teknu tilliti til viðmiða í 2. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Jafnframt skal í umsögn gera grein fyrir leyfum sem framkvæmdin er háð og eru á starfssviði umsagnaraðila.

Skipulags- og umhverfisráð hefur ekki faglegar forsendur til að meta neikvæð umhverfisáhrif, en samkvæmt framlagðri skýrslu Eflu kemur fram að möguleg áhrif ásætuvarna sem innihalda Tralopyril og Zinc Pyrithione í sjó séu metin nokkuð neikvæð samkvæmt viðmiðum yfir vægi áhrifa sem stuðst er við þegar mat er lagt á umhverfisáhrif framkvæmda.

Í skýrslunni er ekki lagt mat á áhrif á aðrar tegundir í firðinum, svo sem rækju og botnfisk að öðru leyti en að áhrifin séu metin staðbundin og safnist ekki upp í lífkeðjunni.

Framkvæmdin er ekki leyfisskyld af hálfu Vesturbyggðar sbr. Haf- og strandsvæðaskipulag Vestfjarða.

Að mati skipulags- og umhverfisráðs liggur því ekki fyrir í fyrirliggjandi gögnum hvort notkun ásætuvarnanna, geti haft í för með sér óafturkræf áhrif á náttúru í Arnarfirði.

Skipulags- og umhverfisráð telur því eðlilegt að framkvæmdin fari í umhverfismat vegna þeirrar óvissu sem er um langtíma áhrif þeirra efna sem nota á sem ásætuvarnir á lífríki fjarðarins sem og mögulegra sammögnunaráhrifa vegna fjölda eldissvæða í Arnarfirði.

f.h. skipulags- og umhverfisráðs,
Elfar Steinn Karlsson,
byggingarfulltrúi.